

Big Tech

Zondag 10 mei 2026, Christus Triumfatorkerk, Afscheid en bevestiging ambtsdragers

Orgel en vleugel: Ger van der Werf

Zang: Marieke van Vliet en Annika Kruithof begeleid op de vleugel door Jan van Vliet

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezingen: Filippenzen 2: 5-11 en Hebrëëen 6: 9-12 en 18b-20

KOMEN

- Aanvangslied 'Zomaar een dak boven wat hoofden' (Lied 276)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Kyrië (gezongen) '– en vele duizenden, ontheemd, gevlucht uit eigen land' (Lied 997)
(vleugel: Jan van Vliet, zang: Annika Kruithof en Marieke van Vliet)
- Glorialied 'Jezus roept hier mensen samen' (Lied 975: 1, 2 en 3)

WOORD

- Met de kinderen
 Gebed
 Gesprek
 Lied met de kinderen: 'Waar je woont op deze wereld'
- Schriftlezing Filippenzen 2: 5-11
- Muziek Agnus Dei - Jakob de Haan (vleugel: Jan van Vliet, zang: Annika Kruithof en Marieke van Vliet)
- Schriftlezing Hebrëëen 6: 9-12 en 18b-20
- Lied: 'De wereld is van hem vervuld' (Lied 825: 7, 8 en 9)
- Preek

Voor het slapen gaan luister ik regelmatig nog naar de radio.

Meestal is dat *Met het Oog op Morgen* en voor het programma is afgelopen ben ik dan al in slaap gevallen. Of nog net in staat de radio uit te zetten. Soms blijf ik wat langer hangen en op zaterdagavond komt even ná twaalven het programma 'De ongelooflijke' voorbij. Een interviewprogramma op radio 1 op zaterdagavond tussen 12 en 1 uur 's nachts.

Ook daar haal ik meestal niet het einde, maar het programma is ook als podcast terug te en zelfs met beeld op YouTube terug te zien, zo ontdekte ik laatst.

Nog niet zo lang geleden luisterde ik zo naar een interview met filosoof Haroon Sheikh, over de invloed van Big Tech. Die podcast vindt je hier:

<https://www.youtube.com/watch?v=H26hzdUNqOE>

En begint zo:

Het wereldbeeld van Big Tech toont ook soms religieuze trekken met ideeën over verlossing en zelfs over onsterfelijkheid.

Ja, met zulke zinnen heb je mijn aandacht wel getrokken. Dus op mijn wekelijkse hardloopronde heb ik de hele podcast beluisterd. Intrigerend en beangstigend.

Kijk de grote invloed van de Big Tech in onze tijd is u vast duidelijk. U bent misschien via Googlemaps naar deze kerk gekomen. Bij de koffie word je om een recensie gevraagd. U appt en bankiert wat af via uw smartphone. Overal waar u inlogt worden er ergens gegevens van ons opgeslagen. Als je door Mall loopt en je hebt toevallig een klantenkaart van een winkel dan vertelt je telefoon dat je daar toch echt even naar binnen moet lopen – best eng eigenlijk. En ook alledaagse dingen: e-mailen, even iets 'opgooglen'. Onze gas- en electrameter, zelfs je vaatwasser, communiceert met ons en met wie ook nog meer via de Cloud.

We zijn er afhankelijk van geworden en het maakt ons ook kwetsbaar. Is je DigiD en alles wat daar aanhangt nog veilig als *Solvinty* in Amerikaanse handen valt? En Russische *hackers* kunnen onze energietoevoer met een paar geslaagde *hacks* lamleggen.

Het is een gegeven. En het is aan ons om daar verstandig mee om te gaan en het is aan onze overheid om alles te doen om onze gegevens en voorzieningen veilig en draaiend te houden.

Goed dat weet u allang.

Maar dat het *wereldbeeld van Big Tech ook soms religieuze trekken toont met ideeën over verlossing en zelfs over onsterfelijkheid* – dat gaat nog wat verder.

De aflevering van de *Ongelooflijke* met Haroon Sheikh ging over de gedachten en systemen *achter* onze afhankelijkheid van Google en Apple. Momenteel krijgen de grote Big Techmannen – ja het zijn inderdaad toch weer allemaal mannen – alle ruimte om alles uit AI te halen.

Ongelimiteerd. En dat vinden de Elon Musks, de Sam Altmans van Google en Jeff Bezos van Amazon prachtig. En zij worden daar ook ideologisch in ondersteund door filosofen als Peter Thiel. Die een soort geloof verkondigt dat alles van kunstmatige intelligentie oeverloos moet groeien. Omdat alle problemen erdoor zullen worden opgelost. Wat ze niet vertellen is dat we door systemen in alles worden gecontroleerd worden. Niet alleen op het internet, maar ook op straat met automatische gezichtsherkenning door de duizenden camera's die er hangen.

Zij hebben de kennis, de middelen en de macht. Zij maken de dienst uit.

En zo ontstaat er een soort elite. Een technocratie of aristocratie van een paar mannen die onbepert toezicht hebben tot zo ongeveer al onze gegevens, die er ongebreideld geld aan verdienen en zo feitelijk de dienst uit maken in de wereld.

En daar gaat het fout. Deze mannen hebben een heilig geloof in technologie. Hun technologie is de oplossing van alle problemen. Alles: oorlogen – want de techniek schakelt alle kwade machten uit, ongelijkheid en sociale problematiek want door de techniek wordt iedereen gelijk, en zelfs gezondheid en het leven, want de techniek zal ons onsterfelijk maken, zo geloven zij. De Big Tech zal ons ultieme vrijheid geven, het enige dat we ervoor hoeven doen is ons leven inleveren bij de Big Tech. Vrijheid dus door je over te leveren... want dat vinden ze óók: zij weten wat goed voor ons is. Zij bepalen waar het heen gaat met de wereld. Zij zullen de wereld redden met hun techniek. Big Tech is de verlosser van de wereld.

En daar komt de aap uit de mouw. Dit principe is van alle tijden. Volledige vrijheid denken te krijgen door je over te leveren aan een populist die alles voor je mogelijk maakt, of een systeem dat de ultieme heilstaat brengt, of nu dus: een technologie die alles voor je zal regelen.

Ultieme vrijheid waar je alleen je eigen vrijheid maar voor hoeft in te leveren.

En de oproep is: sluit je aan bij deze beweging van rijke, succesvolle mannen die alles kunnen bereiken dat mogelijk is. Het heilige doel: van deze elite is: we worden onsterfelijk, we worden super slim en we gaan heel veel geld verdienen. En zij alleen, deze sterke mannen, weten wat daar voor nodig is en nemen de vrijheid alles wat daartegen ingaat te bestrijden. Democratie bijvoorbeeld, maar ook zwakte en kwetsbaarheid. Of genuanceerdheid, tegendraadse kunst en zelfs liefde.

En daar – dáár raakt deze podcast aan het Evangelie van vandaag.

Want daar gaat het mis. Waar mensen op de stoel van God gaan zitten.

Er wordt een religieus sausje gegoten over een ontwikkeling die strijd met alles wat het Evangelie vertelt. Er wordt een heilige oorlog beschreven in naam van de God van Israël die strijdt met alles wat die God ons sinds de wetgeving op de Sinai probeert duidelijk te maken. Er wordt over geweld en macht gepraat op een manier die strijdt met alles wat Jezus ons in de Bergrede probeert duidelijk te maken.

Want wat is - in tegenstelling tot wat deze mannen, waarvan de meesten zeggen dat ze christen zijn – beweren, de kern van het Evangelie? Dat lezen we in Filippenzen 2. Niet dat wij ménsen

als God worden. Niet dat het ónze heilig opdracht is eeuwig leven af te dwingen en een paradijs voor ons zelf op deze aarde te creëren. Niet dat we onze vrijheid ten koste van andere op te eisen.

Nee, juist niet. Het is precies andersom.

Filippenzen 2 vertelt als kern van het Evangelie het omgekeerde. Niet wij moeten als God willen worden, want steeds als we dat proberen gaat het mis. Waar mensen denken God te zijn, ontstaan oorlogen. NEE, Gód is juist mens geworden. Niet wij moeten opklimmen naar de hemel, welnee de hemel is tot ons afgedaald. Jezus, was God. Hij is Gods gelijke – Zoon van God – en in deze Jezus is God afgedaald uit de hemel, heeft hij afstand gedaan van zijn positie, en is hij gelijk geworden aan ons mensen. Sterker nog: hij is gelijk geworden niet aan de Elon Musks van deze wereld, nee Jezus koos ervoor om gelijk te worden aan de minste van de mensen. De Oeigoeren die onze iPhone in elkaar zetten. De uitgehongerde kinderen in Gaza. De wachtende mannen en vrouwen in Ter Apel. De daklozen in onze eigen stad. God is in Jezus naast de zwakste van deze wereld gaan staan. Met hen vereenzelvig Hij zich. Hij heeft zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis.

Het symbool van ons geloof is niet een kroon, of een rijkdom zo groot dat je niet weet wat je ermee aan moet. Of zo grote macht en zeggenschap over mensen dat je iedereen kunt laten doen wat je wil. Het symbool van ons geloof is niet een appel met een hap eruit, nee: het symbool van ons geloof is het kruis.

Het ultieme symbool van overgave en vernedering.

De macht van God uit zich daar: Hij had het lef om ons tegemoet te treden, om niet ver weg, hoog verheven in een ivoren toren te blijven zitten. God kwam tussen ons in wonen. God komt naast je staan. Op al je hoogtepunten en succes, al die keren dat je plezier hebt je leven – zeker dan is God er ook, maar Hij blijft. Hij blijft ook als het tegen zit en je het niet meer ziet zitten. Hij blijft. Hij schrijft je niet af, of schuift je aan de kant als onbruikbaar, een blok aan mijn been of economisch oninteressant, nee in Jezus wil God juist daar zijn. Zo laat God zien hoe Hij is: niet te beroerd om voor jou door het vuur te gaan. Trouw in voorspoed en tegenspoed. In Bijbeltaal: erbarmend, genadig, lankmoedig, rijk en liefde en aan trouw.

In die podcast ging het ook over een alternatief. Wat zou Europa tegenover die groeiende macht en arrogantie moeten zetten van de Amerikaanse Big Tech. Een eigen AI, en Cloud? Onze kennis inzetten niet voor een kleine groepje superrijken, maar voor iedereen?

Misschien, maar dat is niet de weg die de Bijbel wijst. De bijbel wijst een radicaal andere weg. De bijbel roept ons op God te zoeken, in het leven om ons heen. De bijbel roept ons op het goede te zoeken. Het kwetsbare te omarmen. Je te verwonderen over schoonheid of wat nu juist niet te verklaren is. De bijbel prikkelt en irriteert. De bijbel stelt ongemakkelijke vragen. De bijbel haalt je uit je systeem, in plaats van je op te roepen er eentje te bouwen waarachter je kunt verschansen. Of dat nu een systeem van AI is, of een geloofssysteem van vaste waarheden. De bijbel probeert zo je ogen te openen voor het leven dat God ons geeft. Te leven met wat op je toe komt. Wat je ontvangt. Niet wat je afdwingt, of waar je meent recht op te hebben. Maar uit gedeelde liefde. Liefde die je altijd eerst ontvangt, die begint met God. Die je raakt en iets in je wakker maakt.

De bijbel leert je leven met uitzicht.

Een hemel die we niet zelf creëren, maar die naar ons toekomt.

Leren leven uit de hoop.

Dat is niet vaag en ongrijpbaar. Hoop is geen uitgestelde teleurstelling.

Nee, hoop is het fundament waaruit we leven.

Of je nu ouderling bent, of diaken, kerkganger of toevallige voorbijganger: die hoop mag je voorleven.

Of je nu wekelijks hier bent of vandaag voor het eerst: die hoop dat het anders kan in deze wereld wordt hier wekelijks in je wakker gemaakt. Omdat dat een geloofsfundament is.

Die hoop is als een betrouwbaar en zeker anker voor onze ziel. Die hoop is in God verankerd. Dat we de hoop delen, dat we uit die hoop gaan leven. En er zo zijn voor elkaar, voor de ander, voor God. Wie we ook zijn. Welke taak we ook dragen.

Amen

- Muzikaal intermezzo Vivaldi - Gloria - Laudamus Te (vleugel: Jan van Vliet, zang: Annika Kruithof en Marieke van Vliet)

AFSCHEID EN BEVESTIGING AMBTSDRAGERS

- Marieke van Vliet en Miriam Busse treden af als ambtsdrager
- Lied 'Kom laat ons deze dag' (Lied 672: 3)
- Inleiding op de bevestiging
- Een bijzonder en feestelijk moment, gemeente, nu we vanmorgen in deze dienst een nieuwe
- Martijn en Merel stellen zichzelf voor
- Belijdenisvraag voor Merel
- Vragen aan Merel en Martijn
- Handoplegging
- Vraag aan de gemeente
- Lied 'Kom laat ons deze dag' (Lied 672: 6)

ANTWOORD

- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

GAAN

- Slotlied 'Geest van hierboven' (Lied 838: 1 en 2)
- Zegen
- Orgelspel